

Procjena banaka u vezi sa kriterijima OP8.30

Po Operativnoj politici (OP) 8.30, Banka obično zahtijeva da sve banke koje žele učestvovati u bankarskim operacijama budu održive finansijske institucije. To znači da bi zainteresirana banka trebala zadovoljavati utvrđene kriterije podobnosti kako bi mogla postati participirajuća finansijska institucija (PFI). Nakon kvalifikacija, od PFI se očekuje da i u budućnosti u svakom trenutku zadovoljava ove kriterije.

Kriteriji podobnosti za PFI

Kriteriji podobnosti za PFI su u skladu sa principima sadržanim u OP 8.30. Oni obuhvataju slijedeće:

1. Banka mora posjedovati *potrebne dozvole* i raditi najmanje dvije godine.
2. Vlasnici i rukovodioci banke se moraju smatrati za „*podobne i pogodne*“. Banka mora imati kvalificirane iiskusne rukovodioce, adekvatnu organizaciju i institucionalne kapacitete za svoj specifični profil rizika.
3. Banka mora biti „*u dobrim odnosima*“ sa nadležnim regulatornim organima (tj., mora zadovoljavati zahtjeve svih relevantnih prudencijalnih i drugih primjenljivih zakona i propisa) te u svakom trenutku poslovati u skladu sa zakonima.
4. Banka mora raspolagati temeljito definiranim politikama i pisanim procedurama za *upravljanje svim vrstama finansijskih rizika* (rizik likvidnosti, kreditni rizik, valutni rizik, rizik kamatnih stopa i tržišni rizik, te rizici vezani za strukture bilansa stanja i uspjeha).
5. Banka mora održavati *adekvatnost kapitala* propisanu relevantnim propisima u BiH.
6. Banka mora imati *adekvatnu likvidnost*.
7. Banka mora imati *pozitivnu profitabilnost i prihvatljiv profil rizika*. Mora održavati vrijednost svog kapitala¹.
8. Banka mora klasificirati svoja sredstva i izloženost vanbilansnim rizicima (najmanje četiri puta godišnje) te čuvati adekvatne rezerve. Mora imati *odgovarajući kvalitet portfolia*. Banka ne bi trebala imati više od 10% problematične aktive (tj. aktive klasificirane kao sub-standardne, sumnjive i gubitke)
9. Banka mora imati *odgovarajuće interne revizije i kontrole* za svoj specifični profil rizika.
10. Banka mora imati *odgovarajuće informacione sisteme upravljanja (MIS)*.

Procjena banke – potrebne informacije

Zainteresirana banka koja želi biti razmotrena za učešće treba potvrditi da pristaje da dozvoli kvalificiranim predstavnicima Svjetske banke (na „need-to-know“ principu) pristup privilegiranim i povjerljivim informacijama koje su potrebne kako bi

¹ / „Održavanje vrijednosti“ kapitala znači da je banka adekvatno osigurana za nivo rizika koji poduzima te da su zadržane zarade banke najmanje na nivou inflacije.

se moglo procijeniti da li banka zadovoljava odnosno nastavlja zadovoljavati predmetne kriterije podobnosti. Ovo podrazumijeva uvid u: (i) kompletan izvještaj vanjske revizije; (ii) prudencijalne izvještaje podnesene nadležnom organu, i (iii) novije izvještaje o terenskim uviđajima koje priprema nadležni organ.

Kada se procjena počne, PFI treba Svjetskoj banci da pruži sve potrebne informacije kako bi se moglo procijeniti da li banka zadovoljava kriterije podobnosti:

- Vanjska revizija banke, posmatrano unazad, za posljednje dvije godine;
- Najsvježiji nerevidirani finansijski izvještaji. Ovi izvještaji konkretno trebaju sadržavati klasifikaciju aktive i nivoe rezervi.
- Primjerak dozvole za rad banke i imena značajnijih vlasnika koji posjeduju više od 5% dionica, uključujući sažeti prikaz informacija o svakom značajnijem vlasniku;
- Organizacijski plan banke i imena svih viših rukovodilaca i članova upravnog odbora banke;
- Primjerak pisanih politika, procedura i operativnih uputstava za upravljanje zajmovima i likvidnošću. Politike i pisane procedure za upravljanje drugim finansijskim rizicima (upravljanje gotovinom i rizicima likvidnosti, kreditni rizik, valutni rizik, rizik kamatne stope, cjenovni rizik). Ovi dokumenti mogu biti na lokalnom jeziku i bit će revidirani tokom procesa procjene banke;
- Priručnik za internu kontrolu. Raspored interne kontrole za sve ključne funkcije banke i primjeri izvještaja o internoj reviziji.
- Organizacijska shema za funkciju obrade podataka. Obrada podataka i MIS hardver, softver i komunikacijska oprema. Primjerci ključnih dnevnih, sedmičnih i mjesečnih izvještaja dostupnih višem rukovodstvu vezano za ključne bankarske funkcije i finansijske rizike.

Procjena banke – praktične smjernice

Procjena obično traje dan do dan i pol, i obuhvata slijedeće:

- Početni sastanak sa upravom.
 - Kapitalna i vlasnička struktura komercijalne banke.
- Pojedinačni sastanci sa rukovodiocima ključnih odjela, uključujući:
 - (i) Računovodstvo – razgovor o bilansu stanja i bilansu uspjeha za proteklu godinu (na osnovu revidiranog finansijskog izvještaja) te najskorijim finansijskim rezultatima.
 - (ii) upravljanje rizicima, po potrebi uz učešće više odjela – opis procesa upravljanja rizicima – likvidnost i upravljanje aktivom/pasivom -- procedure analize boniteta – klasifikacija aktive i rezerve - ALCO aranžmani.
 - (iii) kreditni odjel -- organizacija, procjena kredita, struktura kreditnog portfelja – podijeljeno po tipovima clijenata, ili po drugim segmentima. Klasifikacija kreditnog rizika i nivoi rezervi.

(iv) odjel za internu reviziju – organizacija interne revizije i procedure interne kontrole.

(v) MIS – organizacija – tehnologija koja se koristi – izvještaji ključnih rukovodstava.

- Završni sastanak sa upravom u cilju sumiranja procjene.